

MILJÖUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 december 2001 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond (RP 222/2001 rd) till miljöutskottet för beredning.

- överinspektör Jaakko Ellisaari, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Jarmo Lindén, Statens bostadsfond
- vicehäradshövding Markku Nyyssölä, Helsingfors stads bostadsproduktionsbyrå
- verksamhetsledare Timo Heinonen, Asunto-kiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- bostadsrådet Riitta Kimari, miljöministeriet

Dessutom har Finlands Kommunförbund lämnat ett skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår ändringar i lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond. Propositionen har samband med åtgärdsprogrammet för motarbetande av fattigdom och utslagning. I propositionen föreslås utvidgad användning av en viss form av bostadsfinansiering i syfte att minska bostadslösheten. Understöd för

det egna kapitalet har beviljats för nya aravahyreshus, om låntagaren har förbundit sig att anvisa bostadslösa och flyktingar hyresbostäder av de bostäder han äger. Understöd för det egna kapitalet skall också kunna beviljas när hyreshus och hyresbostäder skaffas för detta ändamål.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den blivit antagen och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

För undanröjande av bostadslösheten upptar statsbudgeten en fullmakt för understöd för det egna kapitalet. I budgeten för 2002 har den höjts

från 20 miljoner mark 2001 till 8,4 miljoner euro (ca 50 miljoner mark). Denna höjning skall hjälpa till att genomföra programmet för att minska bostadslösheten 2001—2003 som lagts upp utifrån statsrådets bostadspolitiska strategi. Ut-

gångspunkten i programmet och motiveringen till budgetpropositionen är att genom anslagsökningen bredda villkoren för understöd för det egna kapitalet och att höja understödet per bostad. Det föreliggande lagförslaget avser att luckra upp villkoren för understöd såtillvida att understöd kan beviljas inte bara för nyproduktion utan också för hyresbostäder som köps upp inom det gamla bostadsbeståndet. Understödet per bostad föreslås bli höjt genom en förordning som anknyter till lagändringen.

Miljöutskottet anser att lagförslaget är behövt och tillstyrker det. Lagändringen och den höjda understödsfullmakten ger bättre möjligheter att skaffa bostäder för de bostadslösa. Att bostäder köps upp inom det gamla bostadsbeståndet hindrar dessutom en segregering, vilket utskottet ser som en positiv sak.

Utskottet tillstyrker lagförslaget generellt men menar samtidigt att det bör ses över på vissa punkter. Förslaget till justeringar motiveras i betänkandets detaljmotivering. I den allmänna motiveringen vill utskottet ytterligare peka på följande faktorer.

Ett av målen för lagförslaget är att allmännyttiga sammanslutningar skall köpa upp fler hyresbostäder och göra dem tillgängliga för bostadslösa och flyktingar. För närvarande sköter kommunerna till 97 procent om att bostadslösa och flyktingar får bostäder. För att målet skall kunna nås är det viktigt att behöriga myndigheter aktivt informerar om möjligheten till större understöd för det egna kapitalet och det högre understödsbeloppet, menar utskottet.

För det andra framhåller utskottet att den allmänna bostadspolitiken är det bästa redskapet för att minska bostadslösheten. Det viktigaste är att säkerställa tillgången på hyresbostäder till skäliga priser i tillväxtcentren. I Helsingfors och andra tillväxtcentra bromsas hyresbostadsproduktionen upp av bristen på tomtmark till skäliga priser. En annan omständighet som hämmar produktionen är aravalånevillkoren som i sin nuvarande form höjer hyrorna och gör det svårt för husbolagen att skaffa finansiering för underhåll. Utskottet skyndar på statsrådet och kommunerna för att dessa skall lösa de problem som hin-

drar en tillräckligt stor produktion av samhällsstödda hyresbostäder.

Detaljmotivering

Enligt 5 § i den gällande lagen är villkor för beviljande av understöd för det egna kapitalet att understödstagaren bibehåller det antal hyresbostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren äger, i en angiven kommun att användas av bostadslösa eller flyktingar under 15 år efter det att den första understödsposten har betalats. Regeringen föreslår nu att denna tid förlängs till 30 år.

Miljöutskottet omfattar inte regeringens syn. Enligt erhållen utredning minskar en förlängning av den fastställda användningstiden till 30 år intresset för att nyttja understödet och därmed hotar målet med lagändringen, dvs. att erbjuda de bostadslösa fler bostäder, att urholkas. Utskottet föreslår att 5 § 1 mom. till denna del skall stå kvar som i den gällande lagen. Samtidigt påpekar utskottet att en hyresbostad som beviljats understöd för det egna kapitalet också efter det att den fastställda användningstiden har gått ut omfattas av 45 års aravabegränsningar som tryggar bland annat det att invånarna väljs ut på sociala grunder.

Vidare föreslår regeringen att det i 5 § 1 mom. tas in en särskild bestämmelse om hyreshus och hyresbostäder som köps upp inom det gamla bostadsbeståndet. Bestämmelsen går ut på att understödstagaren uttryckligen skall hålla de hus och bostäder tillgängliga för bostadslösa eller flyktingar som fått understöd för det egna kapitalet vid anskaffningen. Nyproduktionen bör ha som utgångspunkt att understödstagaren håller det antal bostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren äger tillgängligt för detta ändamål.

Miljöutskottet menar att förfarandet bör vara detsamma när bostäder köps upp inom det gamla bostadsbeståndet som inom nyproduktion. På detta sätt kan det undvikas att vissa adresser stämplas som bostäder för bostadslösa eller flyktingar. Utskottet föreslår att den särskilda bestämmelsen om det gamla bostadsbeståndet stryks i 5 § 1 mom. Vidare föreslås det att om-

nämmandet av nya hyreshus stryks i början av momentet, varvid momentet gäller både nyproduktion och det gamla bostadsbeståndet.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår utskottet vördsamt

att lagförslaget i regeringens proposition godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 30 juni 2000 om vissa understöd som betalas ur Statens bostadsfond (657/2000) 6 och 7 §, 8 § 3 mom. och 9 § samt
ändras 3 § 1 och 3 mom., 5 § 1 och 2 mom. och 10 § som följer:

3 §
(Som i RP)

5 §

Användningen av bostäderna

Förutsättning för beviljande av understöd för det egna kapitalet för anskaffning av bostäder åt bostadslösa är att understödstagaren bibehåller det antal hyresbostäder som fastställts när understödet beviljades och som understödstagaren

äger, i en angiven kommun att användas av bostadslösa eller flyktingar under en tid av 15 år efter det att den första understödsposten har betalats. (Utesl.)
(2 mom. som i RP)

— — — — —

10 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

MiUB 1/2002 rd — RP 222/2001 rd

Helsingfors den 12 februari 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
vordf. Tytti Isohookana-Asunmaa /cent
medl. Mikko Elo /sd
Rakel Hiltunen /sd
Marjukka Karttunen /saml
Tarja Kautto /sd
Riitta Korhonen /saml

Kari Kärkkäinen /kd
Jari Leppä /cent
Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Rauha-Maria Mertjärvi /gröna
Säde Tahvanainen /sd
Hannu Takkula /cent
Pia Viitanen /sd.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Salme Kandolin.